

Sygn. akt: [REDACTED]

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia [REDACTED] 2012 r.

Sąd Okręgowy w Katowicach II Wydział Cywilny
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO [REDACTED]

Protokolant: st. sekr. sądowy [REDACTED] SPJ

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2012 r. w Katowicach
sprawy z powództwa [REDACTED] (owca

przeciwko [REDACTED]

o nakazanie

1. powództwo oddala;
2. nie obciąża powoda kosztami procesu.

Na: oryginale / w: se: we: podpisy
Zgodność z ory: nalem: stwierdza
SEKRETARZ

[REDACTED]

UZASADNIENIE

[REDAKTOWANE] wniósł o nakazanie [REDAKTOWANE] w [REDAKTOWANE] przeproszenia go w I programie Telewizji Polskiej w porze najwyższej oglądalności słowami : „Pan Dyrektor [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] przeprasza Pana [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE] za czyn zabroniony w prawie który popełnili kontrolerzy biletów. Linija [REDAKTOWANE] w dniu 10.05.2010 r. Linija [REDAKTOWANE] w dniu 01.06.2010 r. Linija [REDAKTOWANE] w dniu 14.06.2011 r.” , a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 20.000 zł zadośćuczynienia.

W uzasadnieniu powód stwierdził, że kontrolerzy biletów pracujący u pozwanego naruszyli konstytucyjnie zagwarantowane prawa powoda do nietykalności osobistej i do wolności, gdyż po ustaleniu, że [REDAKTOWANE] nie ma biletu, przy równoczesnym oświadczeniu powoda, że nie ma przy sobie dokumentu tożsamości, wezwali Policję i przez przytrzymywanie za ręce uniemożliwili powodowi opuszczenie autobusu. Powód stwierdził, że żądając okazania dokumentu tożsamości, zatrzymując autobus, a później obciążając powoda należnością z tego tytułu, pracownicy pozwanego naruszyli prawo (pozew - k. 2-5, 18, zeznanie powoda - k. 79-80).

Pozew został prawomocnie zwrócony w części obejmującej roszczenie o zasądzenie kwoty 20.000 zł (k. 48 akt).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu. Powołując się na przepisy ustawy z dn. 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe stwierdził, że osoby upoważnione przez przewoźnika mają prawo, w razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu pobrać właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawić wezwanie do zapłaty. Ponadto, mają prawo w razie odmowy zapłacenia należności - żądać okazania dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości podróżnego, a w razie niezapłacenia należności i nieokazania dokumentu - ująć podróżnego i niezwłocznie oddać go w ręce Policji lub innych organów porządkowych, które mają zgodnie z przepisami prawo zatrzymania podróżnego i podjęcia czynności zmierzających do ustalenia jego tożsamości. Pozwany stwierdził, że wobec tego działanie kontrolerów biletów w stosunku do powoda było zgodne z prawem. Skorzystali oni ze swego uprawnienia do ujęcia pasażera do czasu oddania go w ręce Policji. [REDAKTOWANE] wskazał, że [REDAKTOWANE] notorycznie dopuszcza się przejazdu środkami komunikacji miejskiej [REDAKTOWANE] bez ważnego biletu i oprócz należności nałożonych na niego w przedmiotowych w sprawie przypadkach, nałożono na niego jeszcze 41 innych opłat dodatkowych za naruszenie przepisów Taryfy przewozu osób i bagażu w komunikacji miejskiej [REDAKTOWANE] (odpowiedź na pozew - k. 55-58).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniach 10.05.2010 r. , 01.06.2010 r. oraz 14.06.2011 r. powód podróżował pojazdami komunikacji miejskiej należącymi do pozwanego . Został skontrolowany przez kontrolerów , którzy stwierdzili , że nie posiada on ważnego biletu . Ponieważ powód odmówił przyjęcia mandatu , kontrolerzy zawiadomili Policję i zatrzymali pojazd do czasu jej przybycia , uniemożliwiając powodowi opuszczenie autobusu.

Powód obciążony został należnością za jazdę bez biletu i zatrzymanie pojazdu. W okresie od 1995 do listopada 2011 r. pozwany nałożył na [REDAKTOWANE] 44 mandaty .

(zeznanie powoda – k. 7980 , zeznanie świadka [REDAKTOWANE] k.90 - 91, zeznanie świadka [REDAKTOWANE] – k.91-92 , wydruk komputerowy z rejestru mandatów pozwanego – k. 70).

Powyższy stan faktyczny był bezsporny.

Sąd zważył :

Powód opierał swe roszczenie na treści art. 23 i 24 kc , które stanowią co następuje :

„Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Jest przesądzonym w doktrynie i orzecznictwie , iż ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości osoby, która czuje się dotknięta zachowaniem innej osoby . Przepis art. 24 § 1 k.c. rozkłada ciężar dowodu w ten sposób, że na powoda nakłada obowiązek udowodnienia, że pozwany naruszył jego dobra osobiste. Przepis formułuje również domniemanie prawne bezprawności naruszenia dóbr osobistych. Na pozwanym zatem ciąży obowiązek

udowodnienia, że jego działanie naruszające dobra osobiste powoda nie było bezprawne. Przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego decydujące znaczenie nie ma subiektywne odczucie osoby, jej indywidualne wartości uczuć i stanu psychicznego, ale to, jaką reakcję wywołuje naruszenie w społeczeństwie. Należy więc przyjmować koncepcję obiektywną naruszenia dobra osobistego w kontekście całokształtu okoliczności sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dn. 5.4.2002 r. , II CKN 953/00 , LEX nr 55098 , wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dn. 19.10.2005 r. , I ACa 353/05 ,LEX nr 175202).

Rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych sąd powinien w pierwszej kolejności ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne (wyrok Sądu Najwyższego z dn. 17.6.2004 r., CK 609/03,LEX nr 109404).

Generalnie , ograniczanie czyjejś swobody np. przez uniemożliwienie mu opuszczenia pojazdu kiedy tego chce , stanowi czyn bezprawny i naruszenie dóbr osobistych .

Jednakże , działanie naruszające dobro osobiste nie jest bezprawne , jeżeli zachodzi szczególna okoliczność usprawiedliwiająca takie działanie. Do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych zalicza się przede wszystkim działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa .

Pozwany zasadnie powołał się w tym zakresie na unormowania ustawy z dn. 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (t.j. Dz.U. Nr 50 , poz. 601 ze zm.) obowiązującej w dacie przedmiotowych zdarzeń.

Zgodnie z brzmieniem art. 33a powołanej ustawy, przewoźnik lub organizator publicznego transportu zbiorowego albo osoba przez niego upoważniona, legitymując się identyfikatorem umieszczonym w widocznym miejscu, może dokonywać kontroli dokumentów przewozu osób lub bagażu. W razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu przewoźnik lub organizator publicznego transportu zbiorowego albo osoba przez niego upoważniona pobiera właściwą należność za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawia wezwanie do zapłaty.

Przewoźnik lub organizator publicznego transportu zbiorowego albo osoba przez niego upoważniona ma prawo:

- 1) w razie odmowy zapłacenia należności - żądać okazania dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości podróżnego,
- 2) w razie niezapłacenia należności i nieokazania dokumentu - ująć podróżnego i niezwłocznie oddać go w ręce Policji lub innych organów porządkowych, które mają zgodnie z przepisami prawo zatrzymania podróżnego i podjęcia czynności zmierzających do ustalenia jego tożsamości,

W tym ostatnim przypadku, do czasu przybycia funkcjonariusza Policji lub innych organów porządkowych, podróżny obowiązany jest pozostać w miejscu przeprowadzania kontroli albo w innym miejscu wskazanym przez przewoźnika lub organizatora publicznego transportu zbiorowego albo osobę przez niego upoważnioną.

Tak więc, przedmiotowe **czynności kontrolerów** pozwanego podjęte wobec powoda w tych konkretnych okolicznościach **nie były bezprawne**, gdyż miały **podstawę w obowiązujących normach prawnych**.

Podkreślenia wymaga, że w takiej sprawie jak niniejsza, w której żądane jest zobowiązanie pozwanego do opublikowania przeprosin o konkretnej, wskazanej przez powoda treści, ocena zasadności powództwa następuje także w ścisłym odniesieniu do sformułowań i sensu tychże przeprosin. Z normy art. 24 kc wynika bowiem, że pozwany może być zobowiązany wyłącznie do dopełnienia takiej czynności, która pozostaje w logicznym, adekwatnym związku z naruszeniem dobra osobistego i która jest potrzebna do usunięcia skutków tego właśnie konkretnego naruszenia.

Powód domagał się przeproszenia go „za czyn zabroniony w prawie który popełnili kontrolerzy biletów”. Jak wskazano wyżej, materiał dowodowy sprawy niniejszej nie potwierdził naruszenia prawa przez pracowników pozwanego. Tym bardziej zatem nie było podstaw do nakazania pozwanemu przeproszenia powoda w sposób, jakiego domagał się on w pozwie.

Zaznaczyć należy, że **uprawnienie kontrolerów do legitymowania i zatrzymania pasażera, który nie ma biletu oraz dowodu tożsamości nie wyłączałyby bezprawności ich działania**, gdyby przy wykonywaniu tych czynności przekroczyli dopuszczalne granice postępowania, np. obrażając powoda, używając wobec niego wulgaryzmów, naruszając jego nietykalność cielesną ponad niezbędną potrzebę. Gdyby takie okoliczności zostały wykazane byłyby podstawy do przyjęcia, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda. Nie przedstawiono jednak Sądowi dowodów to potwierdzających. Świadek [REDAKTOWANO] nie była w stanie podać szczegółów zachowania się kontrolerów wobec powoda. Powoływała się ona na innego świadka, [REDAKTOWANO] która miała lepiej widzieć przebieg zdarzenia, jednakże osoby tej nie udało się przesłuchać, gdyż powód nie był w stanie wskazać jej adresu.

Natomiast te okoliczności, na które powoływała się sam powód, a więc legitymowanie go, **zatrzymanie w pojeździe do przyjazdu Policji oraz nałożenie na niego mandatów**, **nie stanowiły naruszenia dóbr osobistych powoda i nie były bezprawne**.

Wobec powyższego, powództwo podlegało oddaleniu, z braku przesłanek z art. 23 i 24 kc. Sąd odstąpił od obciążenia powoda kosztami procesu na zasadzie art. 102 kpc, mając na uwadze jego sytuację finansową, która legła u podstaw częściowego zwolnienia go od kosztów sądowych.

Na oryginalne własne podpisy
Zgodność z oryginałem stwierdza
SEKRETARZ